

Today's Works in Printmaking

Selvihan KILIÇ ATEŞ^{1*}

¹: Balıkesir University, The Faculty of Fine Arts, The Department of Printmaking, Balıkesir.

*: Corresponding Author, selvihakilic@gmail.com

Abstract

The relationship between the needs and productions of mankind has always cultivated creativity. Throughout the ages, creative act has pushed society toward new pursuits, and artist nourished by society has developed his/her own way of expression by blending what the particular time has demanded. Printmaking art that has an extensive range from motifs that scratched on cave walls to digital prints which enable mass production has been developing even further thanks to the technological improvements. Today, printmaking has transformed from an authentic artistic discipline with prints copied in editions by using plates, numbered and signed, into a way of producing with an ambiguous definition, and positioned itself within contemporary art.

In this study the present position of printmaking has been discussed through new presentations and various examples, and the works by contemporary printmaking artists have been assessed. To be able to make these assessments, firstly the sources have been reviewed, the exhibitions visited and the speeches on printmaking reviewed. Then by studying the interpretations of the art critics and writers, it has been strived to establish a versatile point of view on printmaking.

Key Words: Printmaking, Installation, Graphic Arts, Relief Print, Serigraphy.

Suggested Citation

Kılıç Ateş, S. (2017). Today's Works in Printmaking. *Inonu University Journal of Arts and Design*, 7(15), 199-210.

Today's Works in Printmaking

Extended Abstract

Introduction

Although there is no certain information on when exactly the art of printmaking has begun, its roots have been attributed to drawings scratched on cave walls. In the beginnings, woodcuts were used for spreading Buddhism as a way of promotion and reproduction in the Far East (Cawthorne 1997,p.87).

Woodcut becoming widespread through the religious purpose in the Far East transferred to Europe over India by means of trade, and it arrived first at Italy (1270) and later France (1370) and Germany (1453) (Gençaydın, 1987, p.34). Works produced by carving woodblocks in the fourteenth century gained a new perspective in the fifteenth century with metal printing method. Along with serigraphy and lithography as new ways of expression in the nineteenth century, printmaking became more favorable for mass production. While lithography, in the beginning, was used for printing and reproducing images such as posters, bulletins or advertisements, it was regarded as a new expressive manner by artists in time. Serigraphy, a long-known method in the Far East, enabled printing on various materials such as paper, cloth, glass, plexiglass or metal and many different surfaces such as a bag or a cup. And it was used in favor of popular culture and consumption (Coldwell, 2010: 22).

After losing its popularity with the new techniques stepped in, woodcut was revived by the German Expressionists. The visual opportunities and consistency of the firm surface in woodcut method were conveyed on artists' works through distorted lines, shapes and exaggerated colors (Wye et al. 2004: 16).

Surrealists emerging in Europe depicted objects in fictional and unreal spaces or atmospheres. In Paris in 1927, Stanley William Hayter established "Atelier 17" enabling printmaking artists to work collaboratively. In the 1950s, the heart of the art world started to beat in the USA, and printmaking methods having international impacts with their style prone to the Industrial

culture became widespread through artists and workshops. Pop Art serving to the culture of consumption reproduced the images from popular culture with bright colors and pictures to make consumption attractive and appealing to people. The culture of consumption was discussed by the movement Post-expressionism in the 1970s in Germany with a figurative approach, and it dealt with the subjects on social justice such as war, death and terror politically and economically. During the 1980s, the political atmosphere and technological improvements created a positive impact for artistic production, leading to individual breakthroughs. It was sought for new methods for spreading the messages of printmaking to larger masses until the 1990s. Technical and technological developments urged artists to produce works with a new perspective, and hence, many different applications emerged during this period in printmaking. Artists started to produce works using hybrid printing, installation and digital prints by blending the traditional, experimental and digital methods together.

Method

In this study, it has been discussed the present of printmaking through new presentations and various examples. By studying the works by the printmaking artists, it has been made assessments on the current position of printmaking. For these assessments, the written sources have been reviewed, the exhibitions visited, the speeches on printmaking reviewed, and the interpretations of the art critics and writers studied.

Finding (Results)

Today's information technology starting with the globalization process has fortified communication, and art, thus, has become more easily accessible. Printmaking has attained its present structure with websites, associations, publications and international activities. Many contemporary artists have made use of various presentations in their works produced using the printmaking methods. The limits of printmaking have been pushed a bit more day by day. Fine

prints produced suitable for hanging on a wall have served a part of three-dimensional arrangements beyond their traditional meanings, and they have turned into large-scale works exhibited in galleries, museums and public places.

Conclusion and Discussion

Coming into life with plates and being shaped by artists' approaches and manners, printmaking has continued its existence through the act of creating and creative perspectives in almost every phase of its progress. Economic and social transformations have led to new searches in printmaking methods. Experimental approaches, new methods and pursuit of materials have enriched both the possibilities and visual language of printmaking art. The pursuit of freshness in art in the twentieth century continued in the USA after Europe, and radical changes occurred in art during this period. With its culture of consuming

and cultural images from daily-life, the 1950s brought a new artistic understanding of multiple production designed for the masses. Technological improvements and possibilities in presentation led to experimentation, and that has become the foundations of today's printmaking. With the impact of cultural and economic changes, artists who were in pursuit of new ways of expression and imagination and in need of achieving new and authentic manner of printing have made use of all the opportunities in available conditions for producing. Seeking new methods, interdisciplinary approaches, large-scale print works and installations accelerated and expanded the limits of printmaking. In our day in which diversity is constantly growing, printmaking that is inherently in a constant change with its nature allowing experimentation and innovation has been continuing its progress dynamically.

Baskı Sanatlarının Günümüz Örnekleri

Selvihan KILIÇ ATEŞ^{1*}

¹: Balıkesir Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Baskı Sanatları Bölümü, Balıkesir.

*: Sorumlu Yazar, selvihankilic@gmail.com.

ÖZET

İnsanoğlunun ihtiyaçları ve ürettikleri arasındaki ilişki yaratıcılığı beslemiştir. Çağlar boyunca yaratıcı edim, toplumu yeni arayışlara itmiştir. Yaşadığı toplumdan beslenen sanatçı ise, çağın getirdiklerini harmanlayarak kendi ifade dilimini geliştirmiştir. Mağara duvarlarına kazınan çizimlerden günümüz seri üretime olanak veren dijital baskılara uzanan geniş bir yelpazeye sahip olan baskı sanatları, teknolojinin etkisiyle giderek daha da gelişmektedir. Bugün baskı sanatları, kalıplar aracılığıyla belli bir basım adedi ile çoğaltılan, numaralandırılan ve imzalanan özgün bir sanat disiplininin tanımlanmış bir üretime dönüşmüş ve çağdaş sanat içindeki yerini almıştır.

Bu çalışmada, baskı sanatlarının bugünü yeni sunumlar ve farklı örneklerle ele alınmış, çağdaş baskı sanatçılarının eserleri irdelenerek değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmenin yapılabilmesi için öncelikle kaynaklar taranmış, sergiler gezilmiş, baskı sanatları üzerine yapılmış konuşmalar gözden geçirilmiş, sanat eleştirmeni ve yazarların yorumları incelenerek çok yönlü bir bakış açısı oluşturulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Baskı Sanatları, Yerleştirme, Baskıresim, Yüksek Baskı, İpek Baskı.

Önerilen Atıf

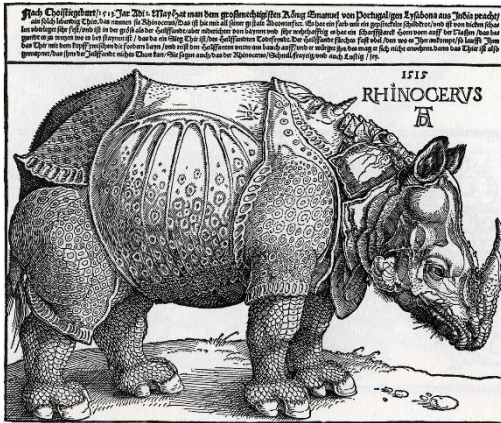
Kılıç Ateş, S. (2017). Baskı Sanatlarının Günümüz Örnekleri. *Inonu University Journal of Arts and Design*, 7(15), 199-210.

1. GİRİŞ

Kökene çok eski zamanlara dayanan baskı sanatları, teknik ilerlemelerle şekillenmiştir. Taş üzerine kazınan ıslak kil üzerine basılan ilkel örneklerden sonra M.S.105 yılında Çin'de kâğıdın bulunmasıyla baskıların yaygınlaşmaya başladığı bilinmektedir. Kâğıt veya ipek üzerine ağaç kalıplar kullanılarak basılmış tamamen yazılardan oluşan erken baskı örnekleri zamanla yerini daha karmaşık kompozisyonlara bırakmıştır.

Ağaç baskılar ilk zamanlar Uzakdoğu'da bir tür tanıtım ve çoğaltım yolu ile Budizm'i yayma aracı olarak kullanılmıştır. Özellikle 7.ve 8. yüzyıllarda iç karışıklıktan kaçarak Çin'den Japonya'ya giden rahipler tarafından dinsel propaganda amacıyla baskılar yapılmıştır. İlk resimli kitap olan "Diamond Sutra Öğretisi" 868 yılında Budist rahipler tarafından basılmıştır (Cawthorne 1997,s.87).

Uzakdoğuda din yoluyla yaygınlaşan ağaç baskı, ticaret sebebiyle Hindistan üzerinden Avrupa'ya geçmiştir. Önce İtalya'ya (1270) daha sonrasında Fransa (1370) ve Almanya'ya (1453) ulaşmıştır. 15. yüzyılda ağaç baskı; bir kuyumcunun oğlu olan Alman Sanatçı Albrecht Dürer'in eserlerine hayat vermiş ve sanatçı baskılarıyla ünlenmiştir. Dürer'in çağdaşı Hans Holbein'de, baskı sanatlarına önemli katkılar yapmış ve başarılı eserler üretmiştir. Lucas Cranach, Ugo da Carpi gibi sanatçılar ise Batı'da ilk baskı sanatları örneklerini vermiş olan sanatçılardandır (Gençaydın, 1987,s.34).

Şekil 1. Albrecht Dürer, Gergedan, 21,4x29,8cm, 1515.

14. yüzyılda ağaç kalıpların kazınarak basılması ile üretilen eserler, 15. yüzyılda metal baskı tekniği ile hayat bulmuştur. Kazınarak veya asitle oyularak şekillendirilen ve "Gravür" olarak adlandırılan metal baskı, ilk dönemlerde eleştirel bir yaklaşım ile protest bir tavır benimseyen eserlerin halka ulaşmasını sağlamış, daha sonra fotoğraflardan yararlanılarak üretilen eserler için olanak vermiştir. Gravür baskı tekniği ile yapılan eserler, baskı sanatları içinde önemli bir yer tutmuş ve yüzyılımıza kadar devam eden süreçte diğer tekniklerden farklı bir yer bulmuştur.

19. yüzyılda baskı sanatlarının yeni ifade biçimi ipek baskı (serigrafi) ve taş baskı (litografi) ile baskıresim, seri üretime daha elverişli hale gelmiştir. 1796 yılında Alman müzisyen Alonois Senefelder tarafından bulunan taş baskı başlarda afiş, duyuru, ilan gibi ürünleri basmak ve çoğaltmak için kullanılırken zaman içerisinde sanatçılar tarafından yeni bir ifade dili olarak kabul görmüştür. Uzakdoğu'da uzun yıllardır bilinen bir teknik olan İpek baskı ise, kâğıt, kumaş, cam, pleksiglas metal gibi farklı malzemelerin ve poşet, bardak gibi farklı yüzeylerin üzerine baskı yapılmasını olanaklı hale getirmiş, popüler kültür ve tüketim hizmet eden bir anlayışla kullanılmıştır (Coldwell, 2010: 22).

"1850'li yıllarda ipek baskının; Lyon kentinde ipekli kumaşa renkli süslemeler "Lyon Emprimeleri" basmak için kullanıldığı anlaşılmıştır. Bu iş 1870'de İsviçre'de ve Almanya'da 1900 yıllarında Amerika'da yapılmaya başlandı. Birinci Dünya Savaşı sırasında teknik Amerika'da geliştiriliyor, endüstri değeri kazanıyordu. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra elek baskı özgün resim baskısı aracı olarak benimsenmiştir. Hans Alp, Joseph Albers, Willi Baumeister, Victor Vasarely, Jackson Pollock, Robert Rauschenber, Andy Warhol, Gilbert & Johns gibi ünlü sanatçıların bu teknikten yararlanarak baskıresim yaptıkları bilinmektedir (Serigrafi, web, 2016)."

Baskı sanatları yüzyıllardır teknik gelişimi ile sanatçıların ifade araçlarından biri haline gelmiştir. Baskı teknikleri ile üretim yapan sanatçıların artması, özgün baskı atöl-

Today's Works in Printmaking

yelerinin kurulması, teknik ve teknolojik gelişmelerin sanatsal ve kültürel etkileşimi, baskı sanatlarının gelişimini sağlamıştır.

2. ÇAĞDAŞ BASKI SANATLARININ GELİŞİMİ

Savaşlar, ticari anlaşmalar ve kültürel diyaloglar yoluyla doğu ve batı arasında kurulan ilişki sanatta da kendini göstermiştir. "Ukiyo-e"¹ olarak bilinen geleneksel Japon baskı sanatı örneklerinden etkilenen Edouard Manet, Vincent van Gogh, Paul Gauguin gibi izlenimci sanatçılar, eserlerinde Hiroshige ve Hokusai gibi büyük ukiyo-e ustalarının baskılarını ele almışlardır.

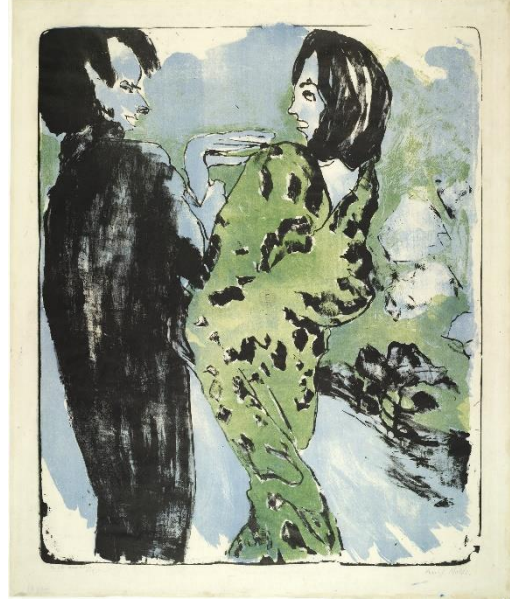

Şekil 2. Vincent van Gogh, Yağmurda Köprü (Hiroshige'den sonra), T.Ü.Y., 1887.

Yeni teknikler ile popülerliğini yitiren ağaç baskı Edward Munch, Käthe Kollwitz, Ernst Ludwig Kirchner, Emil Nolde, Karl Schmidt Rottluff, Franz Marc, Max Beckmann, Erich Heckel gibi Alman Dışavurumcular tarafından yeniden canlandırılmıştır. Yaşadıklarını etkileyici bir üslupla dile getiren sanatçılar, ağaçbaskının yanı sıra taşbaskı ve metal baskıyı kullanarak siyah beyaz yalın bir anlatım ile güçlü bir etki yakalamışlardır.

¹ Ukiyo-e; yüzen, dalgalanan, fani dünya anlamına gelen, yaşamın değişkenliğine ve gelip geçiciliğine vurgu yapan Edo Dönemi'nde ortaya çıkan Japon baskı-

Ağaç baskının sert yüzeyinin sağladığı gör- sel imkânlar ve tutarlılık sanatçıların bu tekniği daha fazla tercih etmesini sağlamıştır. Sanatçılar iç dünyalarını bozulmuş çizgi, şekil ve abartılı renklerle aktarmışlardır (Wye vd. 2004: 16).

Şekil 3. Emil Nolde. Genç Çift, Litografi, 62.2x50.3cm, 1913.

Avrupa'da ortaya çıkan Gerçeküstücülük ile nesnelere kendi ortamlarının dışında düşsel bir mekan veya atmosferde tasvir edilmiştir. Sanatçılar, gerçek ve bilinçdışı imgeleri bir araya getiren bir anlayış ile gerçeküstü eserler üretmişlerdir. 20. yüzyılın başlarında üretim biçimi, estetik kurallardan bağımsız, otomatik bir biçimde yapılan sanatsal çalışma ile sonuçlanmış ve İngiliz asıllı Stanley William Hayter tarafından gravür tekniğine uyarlanmıştır.

Stanley William Hayter, 1927 yılında baskı sanatçıların bir arada çalışmalarına olanak sağlayan "Atölye 17" adlı baskı atölyesini Paris'te kurmuştur. Yeni teknik ve anlatım olanaklarının geliştirilmesine imkân veren atölye, 1940'lı yıllarda İkinci Dünya Savaşı sırasında Amerika'ya taşınmış, 1950'de ise tekrar Paris'e dönmüştür. Max Ernst, Alberto Giacometti, Joan Miró, Jean Arp, Yves Tanguy'un yanı sıra Willem de Kooning, Jackson Pollock, Adolph Gottlieb,

sim yöntemidir. Güzel kadınlar, kabuki tiyatrosu, manzaralar, sumo güreşleri, bitki ve çiçekler, erotik resimler ukiyo-enin konularını oluşturmuştur (Akalan, 2000: 5).

Margaret Lowengrund, Barnett Newman, Robert Motherwell ve David Smith gibi birçok sanatçı, bir sanat merkezi haline gelen Atölye 17'nin olanaklarından yararlanmışlardır.

Şekil 4. Jackson Pollock, İsimli, Gravür, 30x22.8cm, 1944-1945.

1950'lerde sanat dünyasının kalbi Amerika'da atmaya başlamış, endüstri kültürüne özgü üslubu ile uluslararası etkilerinde öncülük ettiği baskı sanatları üretimi sanatçıları ve atölyelerle yaygınlaştırmıştır. Tüketim toplumuna hizmet eden Pop Art akımında, canlı renkler ve fotoğraflık resimler, popüler kültür imgelerini ve tüketimi çekici hale getirmek amacıyla kullanılmıştır. Seri üretime imkân veren ipek baskı ve taş baskı Andy Warhol, Claes Oldenburg, Jasper Johns, Robert Rauschenberg, Roy Lichtenstein ve Frank Stella gibi birçok Pop Art sanatçısı için önemli teknik olmuştur.

1970'lerde Almanya'da ortaya çıkan Yeni Dışavurumculuk akımı; savaş, ölüm, terör, politika ve ekonomi gibi konuları ele almıştır. İronik ve kapitalist gerçekçi bir anlatım ile Karl-Heinz Kliemann, Horst Janssen, Wolfgang Mattheuer, Sigmar Polke, Gerhard Richter, Anselm Kiefer, Georg Baselitz, Jörg Immendorff ve A. R. Penck gibi sanatçıları baskı sanatlarına yeni bir soluk getirmişlerdir. Bu sanatçıları, çeşitli tekniklerle birlikte ağaç baskıyı ve baskı kalıplarını

kullanmış, ağacın dokusal etkilerinden yararlanmış, büyük boyutlu baskiresimler üretmişlerdir (Tallman, 1996: 178).

1970'lerde Sol Le Wit, John Baldessari, Vito Acconci, Marcel Broodthaers, Blinky Palermo, Dieter Roth gibi kavramsal içeriğe sahip eserler üreten sanatçıları, geniş kitlelere ulaşma düşüncesiyle baskı tekniklerinden yararlanmışlardır. Bu dönemde atölyeler, koleksiyonerler, eleştirmenler ve küratörler farklı ve yeni arayışları desteklemiş, ağaçbaskı gibi bazı tekniklerin popülerliğinde artış görülmüştür. 1980'lerde Amerika ve Avrupa'da siyasi atmosfer ve teknolojik ilerlemeler sanat üretimi için pozitif bir güç oluşturmuş, bireysel atılımlar gözlemlenmiştir.

Şekil 5. John Baldessari, Stonehenge (İki Kişilik) Yeşil, Karışık Teknik, 73,66x81,28cm, 2005.

1990'lı yıllara kadar devam eden bir süreç sonucunda baskiresmin daha geniş kitlelere ulaşma hedefi için yeni yöntemler aranmıştır. Teknik ve teknolojik gelişmeler sanatçıları yeni bir anlayış ile eserler üretmeye itmiş ve baskiresimde farklı uygulamalar karşımıza çıkmıştır. Sanatçıları kumaş, tişört, bardak, paket kâğıdı gibi tüketim için malzemeler üzerine baskılar yapmıştır. Baskı sanatları sınırlı basım adedi geleneğinin ötesinde bir yaklaşımla

günlük yaşam ile iletişim kurmuş ve bağıni güçlendirmiştir.

3. BASKI SANATLARINI ŞEKİLLENDİREN ETKİNLİKLER

Baskı sanatlarında yenilik arayışları ile sanatçılar farklı anlayışları benimseyerek çalışmalar yapmış, yeni imkan ve olanakları kullanmışlardır. Geleneksel, deneysel ve dijital yöntemleri birleştirerek melez baskı, yerleştirme ve dijital baskı ile eserler üretmişlerdir. Günümüzde baskı sanatları tamamen tanımlanamaz bir yapıya dönüşmüş, uluslararası etkinlikler ile sürekli kendini güncelleyen bir yapıya kavuşmuştur. Dünya sanat platformu içerisinde evrensel bir deneyim aracı olan uluslararası etkinlikler ve sosyal ağlar, sanatçıları ve eserlerini tanınır hale getirmek için önemli olmuştur.

Küreselleşme süreci ile başlayan bilgi teknolojisi iletişimi güçlendirmiş, sanat daha kolay erişilebilir hale gelmiştir. Web sayfaları, dernekler, yayınlar ve sanat yarışmaları belirli bir fikir doğrultusunda baskıresimlerin daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlamıştır. İnternet üzerinden yayınlanan görseller saniyede binlerce kişiye ulaşmış, web siteleri baskıresimleri ve sanatçıları daha tanınır hale getirmiştir. Çalıştay, konferans, kongre, bienal, trienal, ikamet programı ve sergi gibi etkinlikler ile baskı sanatları bugünkü yapısına kavuşmuştur. Uluslararası etkinlikler, çağdaş baskı sanatları anlayışının genişletilmesini ve benimsenmesini sağlamıştır.

Baskı eserlerin dünya üzerinde dolaşımını ve ulaşımını kolaylaştırarak sınırları kaldıran uluslararası baskı sanatları etkinlikleri, birçok ülkede düzenlenmektedir. Bienal ve trienaller farklı sanatsal yaklaşım ve teknik koşullarla hem baskı sanatlarının tanınmasını, hem de dünyanın her yerinden baskı sanatçılarının kendi kültür değerleriyle evrensel boyuta ulaşmasını sağlamaktadır. Deneysel yöntemlere olanak veren Splitgraphic Uluslararası Baskı Sanatları Bienali, Szecklerland Uluslararası Baskı Sanatları Bienali, Krakow Uluslararası Baskı Sanatları Trienali, Douro Uluslararası Baskıresim Bienali, Uluslararası Ljubljana Baskı Sanatları Bienali, Alman Uluslararası Baskı Sanatları Sergisi'nin yanı sıra Uluslararası Baskıresim Trienali, Guanlan Ulusla-

rarası Baskı Sanatları Bienali, Sofya Uluslararası Baskı Sanatları Trienali, Ural Uluslararası Baskıresim Trienali, José Guadalupe Posada Uluslararası Baskı Sanatları Bienali, Varna Uluslararası Baskı Sanatları Bienali, Łodz Uluslararası Baskı Sanatları Bienali, Xuyuan Uluslararası Baskı Sanatları Bienali gibi etkinlikler baskı sanatlarının geleneksel anlayışı doğrultusunda düzenlenmektedir. New York Uluslararası Baskı Merkezi Yarışması, Lessedra Dünya Baskıresim Yıllığı, Tetovo Uluslararası Küçük Baskıresim Bienali Sergisi, Laguna Paiva Uluslararası Miniprint Bienali, BIMPE Uluslararası Minyatür Baskıresim Sergisi, Cadaqués Uluslararası Baskı Bienali, Uluslararası Küçük Gravür Salon Carbutari, Łodz Miniprint Uluslararası Baskıresim Trienali, Brest Uluslararası Miniprint ve Exlibris Trienali, Guangzhou Uluslararası Exlibris ve Miniprint Bienali gibi küçük boyutlu eserlerin katılımı ile sınırlanan baskıresim yarışmaları da belirli aralıklarla yapılmaktadır.

4. GÜNÜMÜZDE BASKI SANATLARI

Üretildiği ortamdan bağımsız düşünülmemeyen sanat, politik ve ekonomik dalgalanmalardan etkilenmiş, yaşananların yansıması olarak var olmuştur. Deneysel arayışlar, teknik olanakları sınımış ve sanatçı için daha hür bir anlayış söz konusu olmuştur. Christiane Baumgartner, Thomas Kilpper, Kiki Smith, John Hitchcock, Randy Bolton, Regina Silveria, Nicola Lopez, Kara Walker, Paul Coldwell, Julian Opie, Barthelemy Togo, Shaurya Kumar, Betsabeé Romero, Alexia Tala, Orit Hofshi, William Kentridge gibi birçok sanatçı baskı sanatlarının bugününe ışık tutan eserleriyle karşımıza çıkmıştır. Eklektik bir tutum benimseyen sanatçıların yeni bakış açılarıyla baskı teknikleri, çağın ihtiyaçlarına cevap verebilen, deneyselliğe açık ve geliştirilebilen bir yapıya kavuşarak farklı bir boyuta ulaşmıştır. Baskı sanatları, 21. yüzyılda önemli bir sanatsal dil olarak düşünceleri, korkuları, istekleri ve duyguları kitlelere ulaştırmak için etkili bir yol olmuştur. Küreselleşmenin etkisi ve internet ile baskı sanatları, kitlelere daha kolay ulaşmıştır.

Baskı Sanatları özü gereği, deneme ve yeniliğe olanak veren bir yapıya sahiptir. Gelişen teknolojiye paralel olarak; yeni yöntemler ve malzemelerle birlikte sürekli bir devinlik ve değişim içinde olmuştur. Çağın

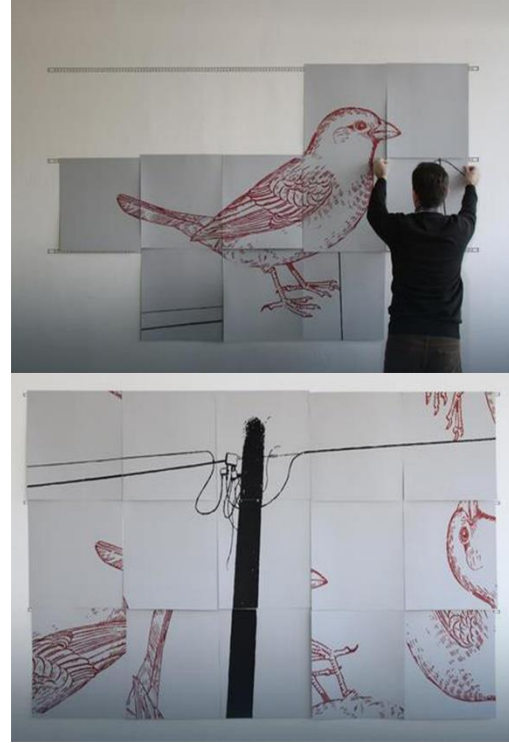
getirileriyle birlikte deneysel yaklaşımlar, baskı sanatları anlayışına yeni bir soluk kazandırmıştır. Baskı sanatları, gelenekselden deneye giden süreç sonunda dijital baskılar, baskı yerleştirmeler, büyük boyutlu devasa baskılar veya sınırsız basım âdeti ile tek başına yorumlanamaz bir yapıya dönüşmüştür. Günümüzde birçok sanatçı, düzenleme mantığıyla baskiresimlerini bir araya getirerek sergilemiştir. Baskiresimler, duvarlara asılmak için yapılmamış, bir düzenlemenin objeleri olarak tasarlanmıştır. Yerleştirme planıyla birlikte sergi mekânına gönderilmiş bu eserlerde, teknik ile beraber teknolojik getiriler dikkat çeken unsurlar olmuştur. Hem teknik olarak hem de baskının yüklenebileceği anlamlar ile düzenlemeler hayat bulmuştur.

Şekil 6. Joanne Walker, Parçacıklar, Baskı Yerleştirme, 2012.

Baskı yerleştirmeler üzerine yoğunlaşan Joanne Walker, kendi özgeçmişinden ve çocukluk fotoğraflarından esinlenerek, kelimeleri ve imgeleri bir araya getirmiş ve kendi sözcük dağarcığını oluşturmaya çalışmıştır. Kuzey İrlanda'lı bir sanatçı olarak, kentsel yapılar ve kişi imgeleri, çocukluğunun geçtiği Belfast'ın eteklerinden hatıralarını ve yaşadığı evden geriye kalanları konu almıştır. Görsel ve sözel iki iletişim aracını kullanarak, anıları ve bir insanı tanımlama biçimindeki bağlantıları araştırmıştır. Fotoğraf, kolaj, çizim ve heykel gibi disiplinler ile baskı tekniklerini kullanarak oluşturulan eserler, hem şimdiki zamanı bilen insanlarla ilgili imgeleri hem de geçmişteki anıları ve hatıraları, düşünceleri keşfetmeye çalışmıştır. Sanatçı eserlerinde gizli veya unutulmuş anılarla ilişkili yalanlar ve

gerçekleri, görünenin arkasında saklananları sorgulamıştır. Sanatçı yer, mekân, mimari öğeler, kelimeler ve insanlar ile izleyicileri kendi çocukluk anılarına götüren görsel yolculuklara çıkarmaya çalışmıştır.

Şekil 7. Milos Djordjevic, Binom Nihilum, İpek baskı 250x150cm, 2016.

Milos Dordevic duvara asılan ve yeri değişebilen parçalardan oluşan çalışmasında, interaktif bir diyalog kurmaya çalışmıştır. Aynı düzlemde buluşturduğu insan ve doğa arasındaki ilişkiyi, doğal kaynaklar, çevre, yıkım ve sömürü ikileminde vermeye çalışmıştır. Teknoloji ve sanayileşmenin kördüğü, sosyal ve ekonomik özgürleşmenin doğa üzerindeki tahribatını konu almıştır. Mekanizasyon ve otomasyonun doğal kaynaklar ve ekosisteme etkisinin önemli ve küresel sonuçları, insan ve doğa arasındaki bağ ile ilişkilendirilmiştir. Bu problemde hareketle birbirinden iki farklı görüntüyü parçalara ayırdığı aynı eserde buluşturan sanatçı, bir şeyler var olurken bir şeylerin yok olduğunu vurgulamıştır. Kuş ve elektrik direği imgesini barındıran eser, izleyicinin eylemsel katılımı ve müdahalesi sonucu sadece bir bütünü bize sunmaktadır. Görsel ve dokunsal anlamda mekan ve izleyici arasında bağ kuran eser, eyleme bağlı değişebilir bir nesne haline gelmiştir.

Today's Works in Printmaking

Şekil 8. Emma Lloyd, Bir Başka Zaman Bir Başka Yer, 2016.

Emma Lloyd, sıkıştırılmış plastik köpük topları yüksek baskı tekniğiyle oyarak metinlerden oluşturduğu kompozisyonlarla şekillendirmiştir. Yüzeyi oyulan topların kağıt üzerinde yuvarlanması ile alınan izler ve toplar, baskı yerleştirmeyi oluşturmuştur. Arial, Comic Sans, Webdings gibi farklı yazı karakterleriyle şekillenen top baskılar, izleyiciyi her seferinde yeniden inşa edilmiş bir esere götürmüştür. Yüzeyde yer alan harfler belli bir hikâye çerçevesinde yazı karakterlerinin oluşturduğu grafik dilden yararlanmıştır. Aktif bir katılım ile gerçekleşen eser, grafitinin farklı bir dili olmuştur.

Şekil 9. Laura Dixon, Serigrafi Baskı, 2013.

Laura Dixon, çeşitli zihin durumlarından yola çıkan bakış açıları üzerine sentezlenen eserinde, doğrusal işaret oluşumuna ilişkin sürekli bir sorgulama mantığı ile yola çıkmıştır. Beyaz zemin üzerine siyah işaretlerle kompoze edilen şeritlerin oluşturduğu eser, duvar kağıdı olarak ve çift yönlü basılarak serbest bir şekilde yerleştirilmiştir. Kendi kişisel deneyimleri üzerinden hareket eden sanatçı, karanlık kaotik işaretleri, bilinmeyen ve yıkıcı bir şeyi sembolize etmek için kullanmıştır. Boşlukta salınan eserin parçaları dış görünüşü engelleyerek uçuşan nesnelere gibi entoptik bir olgu yaratmıştır.

Şekil 10. Ardan Özmenoğlu, Fevkalade Güçlü, İpek Baskı, 110x80x5cm, 2015.

Ardan Özmenoğlu, ipek baskı tekniğiyle post-it notlar üzerine yarattığı eserlerinde kavramsal ve eleştirel bir tutum ile kendi kültürüne ait olanları referans almıştır. Sanatçı, alışlagelmiş, bilinen imgeleri, yürürken rastladığımız obje ve nesnelere, sabit hallerinin dışında kendine göre yorumlamıştır. Geleneksel formundan çıkararak kullandığı bu simgeler üstünden

bir sanatçı olarak kendisini ve hayatımızı kolaylaştıran ürünleri alışılmış kalıpların dışında özgün bir dil ile izleyiciyle buluşturmuştur. Özmenoğlu, orijinal fikir ve tekniği

ile çok katmanlı siyasal ve sosyal içeriklere sahip rengârenk popüler kültürden beslenen eserlerinde tüketim, tekrar, bireysellik gibi kavramlara atıfta bulunmuştur.

Şekil 11. Teresa Cole, Kendinden Geçme, Yüksek Baskı, 2012.

Teresa Cole'un 400'den fazla bileşenden oluşan üç boyutlu eseri, tavandan çok renkli nakış iplikleriyle asılmıştır. Her birim, alt kenarı kıvrılmış geleneksel Hint Sarisi'nin üzerine yapılmış, siyah-beyaz yüksek baskılardan oluşmuştur. Köken ve içinde bulunulan zaman arasında soyutlama ile temsil, basit ve karmaşıklık, karışıklık ve düzen arasındaki ilişkileri sorgulamıştır. Sanatçı eserinde, karmaşık dünyamızı anlamak için geçmişin izini sürmüş ve bir imgelemin kökenlerini, kültürler arasında benzerlikleri ve farklılıkları bulmaya çalışmıştır. Görsel bir dil olarak kültürlerin birbirini nasıl etkilediğini keşfetmeye çalışan Cole, simgeler ve görsellerden yararlanarak duysal bir dil yaratmıştır.

Birçok çağdaş sanatçı baskı teknikleri ile üretilen eserlerinde farklı sunumlardan yararlanmış ve baskı sanatlarının geleneksel

5. SONUÇ

Kalıp ile var olmaya başlayan, sanatçının sanatsal tutumuyla şekillenen baskı resimler, hemen her aşamasında, yaratma edimi ve yaratıcı bakışıyla eylemini sürdürmüştür. Ekonomik ve toplumsal dönüşüm baskıresim tekniklerinde yeni araştırmalar için olanak sağlamıştır. Deneysel yakla-

sınırları her geçen gün biraz daha fazla zorlanmıştır. Geleneksel baskı tekniklerinden günümüze, dijital teknoloji ile baskı sanatlarının tanımı genişlemiştir. Teknolojik ilerlemeler ve deneysel arayışlar baskı resmi 20. ve 21. yüzyılda sınırlı basım adedinin dışında daha farklı uygulamalara götürmüştür. Duvara asılmaya uygun bir şekilde üretilmiş baskı resimler geleneksel anlamının ötesinde üç boyutlu düzenlemelerin parçası olarak hizmet etmiş, galeriler, müzeler ve kamusal alanlarda sergilenen büyük boyutlu eserlere dönüşmüştür. Eserler, hem iç hem de dış mekanlar için üretilmiş veya sergilemeye uygun olarak seçilmiştir. Geleneksel baskı teknikleri, dijital baskılar, deneysel yaklaşımlar ve yeni teknolojiler ile şekillenen baskı resimler, heykel veya yerleştirme olarak farkı sanatsal anlatım yöntemleriyle çağdaş sanatçıların dili olmuştur.

şimler, yeni teknikler ve malzeme arayışları, baskı sanatlarının şekillendirme olanaklarını ve görsel dili zenginleştirmiştir. 20. yüzyılda sanatta yenilik arayışları, Avrupa'dan sonra Amerika'da devam etmiş, sanatta köklü değişimler meydana gelmiştir. 1950'li yıllar tüketim kültürü ve gündelik

Today's Works in Printmaking

hayatın kültürel imgeleri ile kitleler için tasarlanmış seri üretimle yeni bir sanat anlayışını getirmiştir. Teknolojik gelişmeler ve sunum olanakları ile deneysellik ön plana çıkmış, günümüz baskı sanatlarının temelleri atılmıştır. Kültürel ve ekonomik değişimin etkisiyle ifade arayışları ve hayal gücü ile yeni ve özgün bir baskı dili elde etmek isteyen sanatçılar, mevcut üretim koşullarıyla tüm olanaklardan yararlanmışlardır.

Hızla gelişen ve kendini yenileyen teknolojinin baskı sanatları üzerindeki etkisi geleneksel baskı tekniklerini şekillendirmiş ve dijital baskı gibi tekniklerin kabulü kolaylaştırmıştır. Yeni arayışlar, disiplinlerarası yaklaşımlar, büyük boyutlu baskı eserler ve yerleştirmeler, baskı resme yeni bir ivme kazandırmış, sınırlar esnemiştir. Çeşitliliğin sürekli arttığı günümüzde özü gereği, deneme ve yeniliğe olanak veren yapısı ile devamlı değişim içinde olan baskı sanatları, kendi gelişimini devingen bir şekilde sürdürmüştür.

KAYNAKLAR

- Akalan, G. (2000). *Gravür*. ISBN 975-97573-0-3
- Cawthorne, N. (1997). *The Art of Japanese Prints*. New York: Laurel Glen Publishing.
- Coldwell, P. (2010). *Printmaking: A Contemporary Perspective*. Londra: Black Dog Publishing.
- Gençaydın, Z. (1987). *Beş Yüzyıl Boyunca Alman Ağaç Baskı Sanatı*. Ankara: Hacettepe Ün., GSF Yayınları, Sayı 6.
- Esmer, H. (2011). *Türkiye'de Baskıresme Bakmak*. Eskişehir: Anadolu Üni. Yayınları.
- Kılıç, S. (2014). *Baskı Sanatlarında Yeni Arayışlar (Avrupa ve Amerika Örneği)*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi.

- Rooney, E. A., & Standish, S. (2015). *Contemporary American Print Makers*. Pennsylvania: Schiffer Publishing, Ltd.; 1 edition.
- Tala, A. (2011). *Installations and Experimental Printmaking*. Londra: Printmaking Handbooks. A&C Black.
- Tallman S. (1996). *The Contemporary Print: From Pre-Pop to Postmodern*. Londra: Thames & Hudson.
- Wye, D., Figura, S., Judith, H., Livasgani, R., Montgomery, H., Roberts, J., Suzuki, S., & Weitman, W. (2004). *Artists & Prints: Masterworks from the Museum of Modern Art*. New York: The Museum of Modern Art.
- Wye, D., Weitman, W. (2006). *Eye on Europe*. New York: The Museum of Modern Art.
- Serigrafi, <http://www.nuveforum.net/71-grafik-tasarim/5055-ozgun-baski-resim/> Erişim Tarihi: 10.12.2016.